# Sedasyon De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sedasyon De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30061

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Özet

**Sedasyon** De?erlendirme Ölçe?i (SDÖ), özellikle **yo?un bak?m** ünitelerinde (YBÜ) yatan ve mekanik ventilasyon deste?i alan hastalar?n sedasyon düzeylerini standardize bir ?ekilde izlemek amac?yla geli?tirilmi? bir klinik araçt?r. Bu araç, hastan?n bilincini ve uyar?lma düzeyini h?zl? ve objektif olarak de?erlendirmeyi hedefler. Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, Amerikan Yo?un Bak?m Hem?ireler Birli?i (AACN) taraf?ndan kullan?lan orijinal ölçe?in kültürel ve dilsel adaptasyonunu sa?lam?? ve Türkçe konu?an klinik ortamda kullan?m?n?n güvenilirli?ini ara?t?rm??t?r. Bu uyarlama çal??mas?, hem?irelik uygulamalar?nda sedasyon yönetiminin kalitesini art?rmak ve hastalar?n optimal sedasyon düzeyinde tutulmas?na yard?mc? olmak için kritik öneme sahiptir.

## Anahtar Kelimeler

Sedasyon, Yo?un Bak?m, Hem?irelik, Klinik De?erlendirme, Güvenirlik, Uyarlama, Bilinç Düzeyi, Sedasyon De?erlendirme Ölçe?i

## Yazarlar

Esra Ak?n Korhan, Lale Khorshid, Mine Uyar, Gönül Çankaya

## Amaç

Sedasyon De?erlendirme Ölçe?i'nin temel amac?, **yo?un bak?m** hastalar?nda uygulanan sedatif ve analjezik tedavilerin etkinli?ini ve güvenli?ini izlemektir. Yo?un bak?mda optimal sedasyon düzeyi, hastan?n konforunu sa?lamak, anksiyeteyi azaltmak ve ventilatörle senkronizasyonu art?rmak için hayati önem ta??r. Ölçe?in Türkçe uyarlamas?n?n spesifik amac? ise, orijinal ölçe?in Türkiye'deki klinik uygulamalarda dilsel ve kültürel olarak geçerli ve güvenilir bir ?ekilde kullan?labilirli?ini sa?lamakt?r.

Bu araç, hem?irelere ve hekimlere hastan?n sedasyon durumunu h?zl?ca kategorize etme imkan? sunarak, a??r? sedasyon (uzam?? ventilasyon süresi ve komplikasyon riski) veya yetersiz sedasyon (a?r?, ajitasyon ve travma riski) gibi durumlar?n önüne geçilmesine yard?mc? olur. **Sedasyon** düzeyinin düzenli takibi, ki?iselle?tirilmi? tedavi planlar?n?n olu?turulmas?nda kritik bir rol oynar.

## Yap?

Sedasyon De?erlendirme Ölçe?i'nin ölçtü?ü temel psikolojik ve fizyolojik yap?, hastan?n **bilinç düzeyi** ve **uyar?labilirli?idir**. Ölçek, hastan?n uygulanan d?? uyaranlara (sesli, dokunsal veya a?r?l?) verdi?i tepkileri gözlemleyerek sedasyon derinli?ini belirler. Bu, genellikle tek boyutlu bir yap? olarak ele al?n?r ve hastan?n uyan?kl?ktan derin komaya kadar uzanan bir spektrumdaki

ARABPSYCHOLOGY.COM

yerini gösterir.

Bu yap?, hastan?n nörolojik durumunu de?il, farmakolojik ajanlar?n etkisi alt?ndaki anl?k durumunu yans?t?r. Sedasyonun kalitesi ve derinli?i, hasta sonuçlar?n? do?rudan etkiledi?i için, bu ölçüm yap?s? yo?un bak?m hem?ireli?i ve t?p alan?nda standardize edilmi? kabul edilmi?tir.

## Geçerlik

Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal ve kriter **geçerlik** analizlerine dair detayl? sonuçlar kaynakta belirtilmemi?tir. Ancak, uyarlama sürecinin, ölçe?in orijinal formunun amaçlad??? sedasyon düzeyini ölçme yetene?ini korudu?unu varsaymak gereklidir. Klinik alanda kullan?lan sedasyon ölçeklerinde, genellikle içerik geçerli?i ve görünü? geçerli?i ön planda tutulur, zira bu ölçekler gözleme dayal? ve klinik yarg?ya hizmet eden araçlard?r.

Orijinal ölçek, Amerikan Yo?un Bak?m Hem?ireler Birli?i gibi yetkili bir kurulu? taraf?ndan geli?tirildi?i için güçlü bir içerik geçerli?ine sahip oldu?u kabul edilmektedir. Türkçe uyarlama çal??mas?, çeviri ve geri çeviri yöntemleri kullan?larak dilsel geçerli?in sa?land???n? ima etmektedir. Gelecekteki çal??malar?n, ölçe?in di?er bilinen sedasyon ölçekleriyle (örne?in RASS veya SAS) korelasyonunu inceleyerek e?zamanl? geçerli?ini (concurrent validity) ara?t?rmas? faydal? olacakt?r.

## Güvenirlik

Ak?n-Korhan ve arkada?lar? taraf?ndan 2013 y?l?nda gerçekle?tirilen uyarlama çal??mas?, ad?ndan da anla??laca?? üzere, ölçe?in Türkçe çevirisinin **güvenirlik** yönüne odaklanm??t?r. Sedasyon de?erlendirme ölçeklerinin güvenilirli?i genellikle iki ana yöntemle incelenir: **gözlemciler aras? güvenirlik** (inter-rater reliability) ve **iç tutarl?l?k** (internal consistency).

Sedasyon düzeylerinin farkl? hem?ireler veya klinisyenler taraf?ndan tutarl? bir ?ekilde de?erlendirilmesi, gözlemciler aras? güvenilirli?in yüksek olmas? gerekti?ini gösterir. Yo?un bak?m ortam?nda bu tür bir ölçe?in pratik ba?ar?s?, uygulay?c?lar aras?nda yüksek düzeyde mutabakat sa?lamas?na ba?l?d?r. Uyarlama makalesinin detaylar? incelendi?inde, ölçe?in Türkçe formunun klinik uygulamada tutarl? ve tekrarlanabilir sonuçlar üretti?i gösterilmi?tir.

## Faktör Analizi

Sedasyon De?erlendirme Ölçe?i, genellikle tek boyutlu, ard???k bir s?ralama ölçe?i olarak i?lev gördü?ünden, karma??k bir faktör yap?s?na sahip de?ildir. Sedasyon derinli?ini tek bir sürekli spektrum üzerinde de?erlendirdi?i için, uyarlama çal??mas?nda aç?klay?c? veya do?rulay?c? faktör analizi (DFA/CFA) yap?lmas?na gerek duyulmam?? olabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör analizi, ölçe?in tek bir temel yap?y? (sedasyon derinli?i) ölçtü?ünü do?rulamak için teorik olarak yap?labilir; ancak, klinik gözlem araçlar?nda, maddelerin aç?k ve net bir ?ekilde tan?mlanm?? olmas? ve tek bir yap?ya hizmet etmesi, faktör analizine olan ihtiyac? azalt?r. Bu ba?lamda, ölçek, sedasyon spektrumunun farkl? düzeylerini temsil eden maddelerden olu?ur.

## Araç

**Test Türü:** Uyarlama (Adaptasyon)

**Format:** Gözlemsel Klinik Derecelendirme Ölçe?i

**Language Available:** Türkçe (Uyarlanan Dil), ?ngilizce (Orijinal Dil)

**Population Group:** Yo?un Bak?m Ünitesi (YBÜ) Hastalar?

**Age Group:** Yeti?kinler (Çal??man?n ba?lam?na göre)

**Population Details:** Mekanik ventilasyon deste?i alan veya sedatif/analjezik ilaçlarla tedavi edilen kritik hastalar.

**Test Methodology:** Hem?ire veya klinisyen taraf?ndan hastan?n uyarana tepkisinin gözlenmesine dayal?, puanlama sistemi ile sedasyon düzeyini belirleme.

## Anahtar Kelimeler

Kritik Bak?m, Sedasyon Yönetimi, AACN, Gözlemci Güvenirli?i, Klinik Ölçek, Sedasyon Düzeyi, Türkçe Uyarlama

## Yazarlar

**Author ORCID Identifier:** Belirtilmemi?tir

**Affiliation Email addresses:** esra.akin.korhan@ikc.edu.tr (Sorumlu Yazar)

**Correspondence Address:** ?zmir Katip Çelebi Üniversitesi (Çal??ma tarihindeki kurumu veya güncel kurumu dikkate al?narak)

## ?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in orijinali Amerikan Yo?un Bak?m Hem?ireler Birli?i taraf?ndan geli?tirilmi? olup,

ARABPSYCHOLOGY.COM

adaptasyon çal??mas? 2013 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in ticari kullan?m? veya lisanslama ücreti hakk?nda bilgi verilmemi?tir; ancak akademik kullan?m için ilgili yazarlarla ileti?ime geçilmesi önerilir. Sorumlu yazar?n ileti?im bilgileri mevcuttur.

Orijinal PDF doküman? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: sedasyon-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

## Kaynaklar

Ak?n-Korhan, E., Khorshid, L., Uyar, M. ve Çankaya, G. (2013). Amerikan yo?un bak?m hem?ireler birli?inin Sedasyon De?erlendirme Ölçe?inin Türkçe çevirisinin **güvenirlik** çal??mas?. *Florence Nightingale Hem?irelik Dergisi, 21*(1), 40-48.
Makalenin Dergipark ba?lant?s?: dergipark.gov.tr

## Sedasyon De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

**ÖNEML?:** Sedasyon De?erlendirme Ölçe?i'nin orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Ölçek maddelerinin tam listesine ula?mak için, yukar?da belirtilen akademik makaleye veya PDF dosyas?na ba?vurulmas? gerekmektedir. Sedasyon ölçekleri genellikle 5 ila 7 düzey aras?nda s?ral? puanlama maddelerinden olu?ur. Bu maddeler, hastan?n uyan?kl?k, ajitasyon ve uyarana tepki verme durumlar?n? tan?mlar.

Sedasyon ölçeklerinin genel yap?s?, genellikle ?u ?ekilde bir derecelendirme sistemi kullan?r (Örnek Yap?):

**+4:** Ajite, tehlikeli derecede huzursuz.
**+2:** Huzursuz, endi?eli.
**0:** Sakin ve i?birli?i içinde.
**-2:** Hafif Sedasyon, sesli uyarana tepki veriyor.
**-4:** Derin Sedasyon, sadece a?r?l? uyarana tepki veriyor.

Bu ölçek, Amerikan Yo?un Bak?m Hem?ireler Birli?i (AACN) taraf?ndan kullan?lan spesifik bir araç oldu?undan, maddeleri kesinlikle orijinal kayna??n incelenmesiyle do?rulanmal?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM